

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA**

Studijní program: Zemědělská specializace

Studijní obor: Pozemkové úpravy a převody nemovitostí

Katedra: Krajinného managementu

Vedoucí katedry: doc. Ing. Pavel Ondr CSc.

**Vliv vybraných socioekonomických
faktorů na proces pozemkových úprav**

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

Autor:

Ing. Jana Moravcová, Ph.D.

Veronika Soukupová

2013

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta zemědělská
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika SOUKUPOVÁ**
Osobní číslo: **Z10248**
Studijní program: **B4106 Zemědělská specializace**
Studijní obor: **Pozemkové úpravy a převody nemovitostí**
Název tématu: **Vliv vybraných socioekonomických faktorů na proces pozemkových úprav**
Zadávací katedra: **Katedra krajinného managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Výběr souboru vhodných ukončených projektů pozemkových úprav.
Analýza vyprojektovaných pozemkových úprav z hlediska jejich průběhu a řešení.
Popis vybraných socio-ekonomických faktorů v katastrálních územích s pozemkovými úpravami.
Zhodnocení vlivu vybraných socioekonomických faktorů na průběh pozemkových úprav.
Vymezení hlavních socioekonomických faktorů ovlivňujících projekci pozemkových úprav a návrh na možné zlepšení.

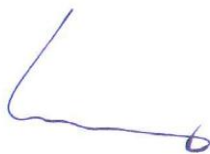
Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 50 stran textu
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

ČÚOP. 1994. Metodika mapování přírody a krajiny. Praha: Český ústav ochrany přírody.
DOLEŽAL, Petr et al. 2010. Metodický návod k provádění pozemkových úprav. Praha: Ministerstvo zemědělství - Ústřední pozemkový úřad.
LÖW, J., MÍCHAL, I. 2003. Krajinný ráz. Kostelec nad Černými lesy: Lesnická práce. ISBN 80-86386-27-9.
MADĚRA, P., ZIMOVÁ, E. (Eds). 2005. Metodické postupy projektování lokálního ÚSES. Brno: Ústav lesnické botaniky, dendrologie a typologie LDF MZLU v Brně a Löw a spol.
PELLANTOVÁ, J. 1994. Metodika mapování krajiny pro potřeby ochrany přírody a krajiny ve smyslu zákona ČNR 114/92 Sb. Praha: Český ústav ochrany přírody.
SKLENÍČKA, P. 2003. Základy krajinného plánování. Praha: Naděžda Skleníčková. ISBN 80-903206-1-9.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana MORAVCOVÁ, Ph.D.
Katedra krajinného managementu

Datum zadání bakalářské práce: 8. března 2012
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2013

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 České Budějovice

Ing. Karel Suchý, Ph.D.
proděkan pověřený vedením ZF

L.S.

prof. Ing. Tomáš Kvítek, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. března 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zemědělskou fakultou JU) elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Čejkovicích dne 13. 3. 2013

Soukupová Veronika

Poděkování

Přednostně bych ráda poděkovala vedoucí své bakalářské práce, paní Ing. Janě Moravcové, Ph.D. za odborné vedení a pomoc při zpracování celé bakalářské práce a v neposlední řadě i za věcné připomínky a zodpovězení veškerých otázek, které jí byly kladeny.

Dále bych ráda poděkovala celé své rodině a přáteli, kteří mě po celou dobu podporovali a pomáhali mi.

Abstrakt

Pozemkové úpravy jsou důležitým odvětvím v rámci zemědělství, kdy dochází k funkčnímu uspořádání pozemků, jejich dělení nebo scelení a mimo jiné řeší úpravu vlastnických vztahů. Na tuto problematiku se vztahují i socioekonomické faktory, které provádění pozemkových úprav nějakým způsobem ovlivňují. Tato práce se zaměřuje především na obecné zhodnocení pozemkových úprav a socioekonomických faktorů a v praktické části se zabývá důvody zahájení pozemkových úprav ve vybraných obcích v souvislosti se socioekonomickými faktory. Vybrané obce patří pod okres České Budějovice.

Klíčová slova: pozemkové úpravy, zemědělství, socioekonomické faktory

Abstract

Land consolidation is an important sector in agriculture. There are functionally organized lands. Land consolidation makes separation or unification of lands and also addresses the regulation of proprietary relationships. To this topic is also apply the socio-economic factors of land consolidation in some way affect them. This work is intent on universal informations of the land consolidation and the socio-economic factors. The practical part of my work is about the reasons for begin the land consolidation in chosen communities, which are influenced the socio-economic factors. The chosen communities are in the district of České Budějovice.

Keywords: land consolidation, agriculture, socio-economic factors

Obsah

1. Úvod.....	9
2. Literární rešerše	10
2. 1 Definice pojmů	10
2. 1. 1 Katastr	10
2. 1. 2 Parcela	10
2. 1. 3 Krajina	10
2. 1. 4 Pozemek	10
2. 1. 5 Pozemkové úřady	10
2. 1. 6 Půdní fond	11
2. 1. 7 Územní plánování.....	11
2. 1. 8 Věcné břemeno	11
2. 2 Pozemkové úpravy	11
2. 2. 1 Předmět PÚ	12
2. 2. 2 Obvod PÚ	12
2. 2. 2. 1 Pozemky řešené	13
2. 2. 2. 2 Pozemky neřešené	13
2. 2. 3 Formy PÚ	13
2. 2. 3. 1 Komplexní pozemkové úpravy	13
2. 2. 3. 2 Jednoduché pozemkové úpravy.....	14
2. 2. 4 Účastníci řízení	14
2. 2. 5 Výsledky PÚ	15
2. 3 Socioekonomické faktory.....	15
2. 3. 1 Zemědělská oblast.....	15
2. 3. 1. 1 Venkov.....	16
2. 3. 2 Urbanizovaná oblast.....	17
2. 3. 3 Vzdělání	18
2. 3. 4 Zaměstnanost.....	19
2. 3. 5 Nezaměstnanost.....	19
2. 3. 6 Cizí jazyky	20
2. 3. 7 Vlastnictví	21
2. 3. 7. 1 Vlastnictví pozemku	21
2. 4 Vliv socioekonomických faktorů na proces PÚ	22
2. 4. 1 Pozemkové úpravy v zemědělské oblasti.....	22

2. 4. 2 Pozemkové úpravy v urbanizované oblasti.....	23
3. Materiály a metody.....	25
4. Výsledky	26
4. 1 Socioekonomické faktory obcí v závislosti na důvodu zahájení PÚ	26
4. 1. 1 Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	26
4. 1. 2 Řešení přídělů nebo nedokončeného scelování	28
4. 1. 3 Ostatní důvody výše neuvedené – liniová stavba dálnice D3	30
4. 1. 4 Bez udání důvodu.....	32
4. 1. 5 Hlavní impulz obce	35
4. 2 Komplexní zhodnocení důvodů zahájení PÚ	37
5. Závěr.....	38
6. Použitá literatura	39
7. Seznam tabulek.....	42
8. Seznam zkratk	43

1. Úvod

Pozemkové úpravy procházely složitým vývojovým procesem, a to od prvního scelování pozemků po jednoduché a komplexní pozemkové úpravy, které se provádějí dodnes.

Tato bakalářská práce se zabývá prováděním pozemkových úprav a socioekonomickými vlivy, které jejich průběh ovlivňují. Cílem práce je zaměřit se na vybrané oblasti, podle důvodu zahájení pozemkové úpravy a zhodnotit jejich průběh a v neposlední řadě odlišit pozemkové úpravy v zemědělské oblasti a v oblasti urbanizované.

Struktura této práce je rozdělena do dvou částí. První část představuje literární přehled zabývající se pozemkovými úpravami obecně a definicí vybraných socioekonomických faktorů a v druhé části se nachází vlastní šetření na základě tabulek, které obsahují soubor obcí se stejným důvodem zahájení pozemkové úpravy.

2. Literární řešerše

2. 1 Definice pojmů

2. 1. 1 Katastr

Katastr je soubor údajů o nemovitostech v České republice zahrnující jejich soupis a popis a jejich geometrické a polohové určení. Součástí katastru je evidence vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem podle zvláštního předpisu a dalších práv k nemovitostem podle tohoto zákona (Předpis č. 344/1992 Sb.).

2. 1. 2 Parcela

Parcela je pozemek zobrazený na mapě a vedený v operátu evidence nemovitostí. Každá parcela je označena parcelním číslem, charakterizována kulturou (druhem pozemku), výměrou, popřípadě bonitou, i vlastnickým užívacím vztahem. Vztahuje se vždy k určité obci nebo k určitému katastrálnímu území (Jonáš a kol., 1990).

2. 1. 3 Krajina

Krajina je část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (Zákon č. 114/1992 Sb.).

2. 1. 4 Pozemek

Pozemek je část přirozeného zemského povrchu, která je oddělena od sousedních částí trvale viditelným rozhraním, správní hranicí, hranicí držby, nebo se vzájemně liší způsobem obdělávání nebo využití (Jonáš a kol., 1990).

2. 1. 5 Pozemkové úřady

Dle zákona číslo 503/2012 Sb. se zřizuje Státní pozemkový úřad jako správní úřad s celostátní působností, jenž je organizační složkou státu s celostátní působností sídlící v Praze a je podřízen ministerstvu zemědělství. Státní pozemkový úřad je tvořen ústředím Státního pozemkového úřadu a krajskými pozemkovými úřady, které vykonávají činnost v rámci vyšších územních samosprávních celků.

Pozemkové úřady rozhodují o pozemkových úpravách a organizují jejich provádění, popřípadě jejich nezbytnou projektovou část provádějí, dále zajišťují vytyčení pozemků a vyhotovení geometrických plánů osobami s odbornou

způsobilostí, koordinují v součinnosti s orgány územního plánování návaznost návrhů pozemkových úprav na sídelní struktury a územní plány a tvorbu a ochranu životního prostředí a krajiny a další činnosti související s pozemkovými úpravami (Zákon č. 139/2002 Sb.).

2. 1. 6 Půdní fond

Půdní fond je plošná výměra určité výrobní nebo správní jednotky (podnik, okres, oblast) posuzovaná podle kultur, sektorů jiného způsobu využití. Do půdního fondu patří suchozemské i vodní plochy. Půdní fond pro účely plánování, řízení a pro účely evidence nemovitostí dělíme na zemědělský a nezemědělský.

Do zemědělského půdního fondu patří tyto druhy pozemků (kultur): orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, louky a pastviny.

Do nezemědělského půdního fondu patří: lesní půdní fond, rybníky s chovem ryb, ostatní vodní plochy, zastavěné plochy a nádvoří a ostatní plochy (Jonáš a kol., 1990).

2. 1. 7 Územní plánování

Územní plánování zajišťuje předpoklady pro udržitelný rozvoj území soustavným a komplexním řešením účelného využití a prostorového uspořádání území s cílem dosažení obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území. Za tím účelem sleduje společenský a hospodářský potenciál rozvoje (Zákon č. 350/2012 Sb.).

2. 1. 8 Věcné břemeno

Oprávněný z věcného břemene (tj. např. vlastník určitého pozemku) má právo užívat jiný pozemek např. pro průchod nebo i průjezd. Konkrétní způsob a míra využívání záleží na tom, jak bylo věcné břemeno v katastru nemovitostí zapsáno (průchod pro pěší, průjezd osobním vozem...). Věcná břemena mohou vzniknout na základě smlouvy, vydržením, rozhodnutím soudu nebo rozhodnutím správního orgánu (Pozemkové úpravy, 2011).

2. 2 Pozemkové úpravy

Pozemkovými úpravami se ve veřejném zájmu prostorově a funkčně uspořádávají pozemky, scelují se nebo dělí a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků a vyrovnání jejich hranic tak, aby se vytvořily podmínky pro

racionální hospodaření vlastníků půdy. V těchto souvislostech se k nim uspořádávají vlastnická práva a s nimi související věcná břemena. Současně se jimi zajišťují podmínky pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodní hospodářství a zvýšení ekologické stability krajiny. Výsledky pozemkových úprav slouží pro obnovu katastrálního operátu a jako závazný podklad pro územní plánování (Zákon č. 139/2002 Sb.).

Je důležité zdůraznit, že pozemkové úpravy jsou prováděny ve veřejném zájmu. Také jsou, až na výjimky, financovány z veřejných zdrojů (Doležal et al., 2010). Úkolem pozemkových úprav je tedy uvést do plného souladu ekonomické a ekologické požadavky na krajinu a její využití. Pozemkové úpravy mají ke splnění těchto cílů všechny nezbytné nástroje a předpoklady, tj. řeší organizaci půdního fondu, mohou navrhnout optimální strukturu rostlinné výroby, umístění trvalého drnového fondu, navrhnout biologicko-technická opatření v krajině (nové vrstevnicové meze, průlehy, zasakovací pásy, remízky, větrolamy, nové vodní plochy, novou síť polních cest aj.), a tak přímo i nepřímo ovlivňovat optimální vývoj zemědělské krajiny v podmínkách zemědělské velkovýroby (Jonáš a kol., 1990).

2. 2. 1 Předmět PÚ

Předmětem pozemkových úprav jsou všechny pozemky v obvodu pozemkových úprav, a to bez ohledu na dosavadní způsob využívání a existující vlastnické a užívací vztahy k nim (Zákon č. 139/2002 Sb.).

2. 2. 2 Obvod PÚ

Stanovení obvodu pozemkových úprav je bezpodmínečně nutné ke stanovení měrných jednotek v rámci výběrového řízení na zpracovatele. O stanovení ObPÚ rozhoduje pozemkový úřad. Ten postupuje při určení ObPÚ tak, že do obvodu zahrne pozemky, které posoudil jako nezbytné pro dosažení cílů pozemkových úprav a obnovy katastrálního operátu, s přihlédnutím k požadavkům vlastníků pozemků, příslušné obce a katastrálního úřadu (Doležal et al., 2010).

Obvod pozemkové úpravy zahrnuje pozemky v určitém území (obvodu pozemkové úpravy) bez ohledu na dosavadní způsob využívání a existující vlastnické a užívací vztahy k nim. Obvod PÚ je ohraničené území dotčené pozemkovými úpravami. Je tvořeno jedním nebo více celky v jednom katastrálním území (Kyselka et al., 2011).

Obvod pozemkové úpravy je rozlišován na obvod vnitřní a obvod vnější. Vnitřní hranice obvodu zpravidla kopíruje hranici zastavěného území, vnější je pak tvořena katastrální hranicí, hranicí lesa či liniového objektu (řeka, silnice). V případě potřeby může hranice vnějšího obvodu zabíhat do sousedního katastrálního území, a tím zahrnout jeho část do pozemkové úpravy. Většinu pozemků zahrnutých do obvodu pozemkové úpravy tvoří zemědělský půdní fond, přičemž řešeny bývají též pozemky lesní, a v případě souhlasu vlastníka i pozemky zastavěné, či zastavitelné (ČKAIT, 2011).

2. 2. 2. 1 Pozemky řešené

Pozemky v ObPÚ řešené jsou pozemky, u kterých dochází ke změnám v jejich poloze. Mohou se slučovat a dělit a musí být zajištěna jejich přístupnost. Důvodem je snaha o vytvoření podmínek k racionálnímu hospodaření, zlepšení podmínek životního prostředí, ochrana a zúrodnění zemědělského půdního fondu, ochrana před ničivými důsledky přívalových srážek i rychlého tání sněhu a celkové zlepšení ekologické stability území. V neposlední řadě také naplnění požadavků vlastníka pozemku. Pokud vlastník nesouhlasí se zahrnutím těchto pozemků mezi řešené, nebo se nevyjádří, lze je v ObPÚ ponechat jako neřešené (Doležal et al., 2010).

2. 2. 2. 2 Pozemky neřešené

Pozemky neřešené jsou pozemky v obvodu pozemkových úprav, u kterých probíhá pouze obnova souboru geodetických informací. U pozemků se zjistí průběh jejich hranic (komisionelně za účasti vlastníků), lomové body se označí, příp. stabilizují a zaměří, aby mohla být zjištěna skutečná výměra. Výměra se pak uvede v tabulce soupisu nároků vedle výměry evidované v katastru nemovitostí (Doležal et al., 2010).

2. 2. 3 Formy PÚ

Zákon připouští dvě rozdílné formy pozemkových úprav, a to komplexní pozemkové úpravy (KPÚ) a jednoduché pozemkové úpravy (JPÚ). Forma pozemkové úpravy má podstatný vliv na náležitosti a rozsah jejího zpracování, finanční náročnost i způsob správního řízení (ČKAIT, 2011).

2. 2. 3. 1 Komplexní pozemkové úpravy

KPÚ je formou, která je v současné době využívána častěji. Zpravidla se jedná o úpravy v rámci celého katastrálního území, případně rozšířeného o části sousedních

katastrálních území. Součástí KPÚ je vždy řešení zpřístupnění pozemků, protierozní ochrany i ekologické stability území (Zákon č. 139/2002 Sb.).

Vzhledem k tomu, že celý tento proces ve fázi projekce trvá dva roky i více, časový horizont realizace se v současné době pohybuje v závislosti na finanční náročnosti řádově několik let nebo i desítek let (Sklenička, 2003).

2. 2. 3. 2 Jednoduché pozemkové úpravy

Naproti tomu JPÚ jsou používány v případech, kdy je nutné vyřešit pouze některé hospodářské potřeby (například urychlené scelení pozemků, zpřístupnění pozemků), krajinně-ekologické potřeby (například lokální protierozní nebo protipovodňové opatření), nebo když se pozemkové úpravy mají týkat jen části katastrálního území. V případě JPÚ může pozemkový úřad upravit náležitosti návrhu a provádění pozemkových úprav odlišně, než stanoví vyhláška. Jednoduchými pozemkovými úpravami lze provést upřesnění nebo rekonstrukci přidělů půdy přidělené ve smyslu dekretů prezidenta republiky (Zákon č. 139/2002 Sb.) nebo možnost urychleného vytvoření ucelených hospodářských jednotek a vyčlenění pozemků pro soukromé hospodaření na půdě v případech, kdy se pro něj rozhodne jeden nebo menší počet vlastníků půdy v příslušném katastrálním území. Zpravidla při těchto úpravách není cílem prostorově funkční optimalizace půdní držby a pozemků, protože se nemění druhy pozemků, pouze jejich hranice (Burian a kol., 2011).

2. 2. 4 Účastníci řízení

Účastníky řízení o pozemkových úpravách jsou vlastníci pozemků, které jsou dotčeny řešením v pozemkových úpravách a fyzické a právnické osoby, jejichž vlastnická nebo jiná věcná práva k pozemkům mohou být řešením pozemkových úprav přímo dotčena, dále stavebník, je-li provedení pozemkových úprav vyvoláno v důsledku stavební činnosti, obce, v jejichž územním obvodu jsou pozemky zahrnuté do obvodu pozemkových úprav, přičemž účastníky mohou být i obce, s jejichž územním obvodem sousedí pozemky zahrnuté do obvodu pozemkových úprav, pokud do 30 dnů od výzvy příslušného pozemkového úřadu přistoupí jako účastníci k řízení o pozemkových úpravách (Zákon č. 139/2002 Sb.). Povinností pozemkového úřadu je organizovat celý proces, přičemž velmi důležité je získat nejen důvěru vlastníků, ale rovněž motivovat zájem zástupců obce i občanů, kteří nejsou v řešeném území vlastníky půdy (Sklenička, 2003).

2. 2. 5 Výsledky PÚ

Výsledkem pozemkových úprav je obnovený digitalizovaný katastr nemovitostí s optimalizovaným uspořádáním půdní držby a jasně definovanými právy k jednotlivým pozemkům, dále schválený plán společných zařízení zahrnující opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků, k protierozní ochraně, vodohospodářská opatření a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a v neposlední řadě nezbytný podklad pro územní plánování a veškeré rozvojové programy území (Pozemkové úpravy, 2011).

2. 3 Socioekonomické faktory

2. 3. 1 Zemědělská oblast

Zemědělství patří k nejstarším činnostem člověka. Velmi výrazně ovlivnilo podobu fungování krajiny. Na území Evropy utváří člověk – rolník charakter krajiny bezmála 8000 let. Zemědělství, díky svému vlivu na přírodní krajinné struktury, lze považovat za výrazný faktor (někdy označovaný jako revoluční) proměny kulturní krajiny i samotné lidské civilizace.

Zemědělská půda dnes zaujímá více než polovinu rozlohy České republiky. Největší zastoupení má v nejnižších a nejúrodnějších polohách, ale v malé míře zasahuje až do výšek přes 1000 m. n. m.

Většina zemědělské krajiny je mozaikou polí, luk, infrastruktury (např. silnice) a přírodě blízkých biotopů, resp. přírodních biotopů. Krajinná mozaika je podle teorií uplatňovaných v krajinné ekologii tvořena maticí, ploškami a koridory. Jako maticí bychom mohli označit zemědělsky obhospodařovanou půdu a přírodní a přírodě blízké biotopy budou vystupovat jako plošky. Lineárními prvky (koridory) tohoto systému bude například doprovodná vegetace podél toků, biokoridory, v anglosaské literatuře popisované živé ploty, okraje polí atd. Cílem současného industriálního zemědělství je co nejvyšší produkce na jednotku plochy. Rozšiřování zemědělsky využívaných ploch a zvyšování intenzity může redukovat i diverzitu přírodních nebo přírodě blízkých biotopů, např. travních porostů, mokřadů atd. (Šarpatka, Niggli a kol., 2008).

Zemědělské výrobní oblasti jsou zpracovány na základě rajonizace zemědělské výroby a odstraňují hlavní nedostatek územního členění zemědělského půdního

fondy ve výrobní typy a podtypy tím, že zařazují do svých obvodů celé obce. Ve snaze vystihnout co nejpřesnější podmínky pro účelné plánování je vymezeno celkem 69 výrobních oblastí, charakterizovaných půdními, klimatickými a svažitostními podmínkami, přičemž každá obec (podle okresů) je zařazena do některé oblasti. Pro plánování zemědělské výroby se však více používá rozdělení do 5 výrobních oblastí a 11 podoblastí (Jůva, 1978).

2. 3. 1. 1 Venkov

Vývoj našich vesnic v období feudálního a kapitalistického řádu zaznamenal v sídlištní struktuře různé, dodnes výrazně patrné závady, zejména v poměrech zastavovacích, dopravních, hygienických, pracovních, rekreačních aj. Poněvadž nápravu těchto závad znemožňuje hlavně nedostatek vhodných ploch pro potřebné zlepšovací úpravy, je nutno při navrhování pozemkových úprav uvážít a umožnit jejich realizaci vymezením a přidělením příhodných poloh a ploch ve výhledově rozšířených a upravených hranicích intravilánu (Jůva a kol., 1978).

Provádění pozemkových úprav úzce souvisí s naplňováním programu obnovy venkova, který účinně motivuje obyvatele venkova k tomu, aby se nejen prostřednictvím samosprávy venkovských obcí, ale i vlastními silami snažili o harmonický rozvoj plnohodnotného životního prostředí, udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny a o rozvoj ekologického hospodaření. Neopominutelná je i související realizace krajinných programů, jako např. úprava vodohospodářských poměrů, obnova toků a nádrží, budování protierozní a protipovodňové ochrany území, systémů ekologické stability, biocenter a biokoridorů, obnova remízků nezbytných pro život drobné zvěře, zajištění lepší prostupnosti území vhodně zvolenou sítí polních cest a v neposlední míře dosažení estetické kvality krajiny za účelem zvýšení rekreačního efektu (Pozemkové úpravy, 2011). Východiskem pro jejich řešení je sociologický průzkum, kterým se zjistí současný stav sídliště a vyšetří perspektivní potřeby jeho rozvoje.

Pokud se provádí sociologický průzkum alespoň v nejnútnejší míře, je jeho úkolem získat co nejlepší přehled o současných a perspektivních potřebách obcí v upravovaném území, aby bylo možno správně vyřešit výhledovou úpravu hranic intravilánů a jejich úpravu z hlediska zlepšení životního prostředí. Průzkumově se zjišťují:

- Všeobecné údaje o obcích, jejich poloha, spojení, význam v minulosti i současnosti, zařazení v kategorizaci sídlišť, perspektivy vyplývající ze zemědělské výroby nebo jiného odvětví, rekreační význam, střediskový obvod aj.
- Ostatní potřebné údaje, jako perspektivy rozvoje obcí, vývoje obyvatelstva apod., se přebírají.

Na úseku dopravních úprav je nutno zásadně oddělit dopravu dálkovou i zemědělskou od sídlišť a tak zabránit, aby obytná území nebyla obtěžována hlukem, prašností, zápachem a znečišťováním ulic. Dálková doprava musí být proto vedena mimo sídliště bez průtahu jejich zastavěnými částmi a se sídlišti spojena jenom místními komunikacemi účelně napojenými na uliční síť. Rovněž zemědělská doprava má zajišťovat pouze spojení sídlišť se středisky rostlinné a živočišné výroby i se zařízeními hromadných služeb v místním hospodářském obvodu, avšak s vyloučením rozvozu hnojiv, sklizní a různých odpadových hmot. Síť polních cest má proto navazovat na sídliště okružní polní cestou vedenou po obvodu intravilánu a navazující jenom na hlavní cesty spojovacího účelu (Jůva a kol., 1978).

2. 3. 2 Urbanizovaná oblast

Urbanizace je komplexní proces vedoucí ke změně sídelně demografické struktury území, spojený s růstem měst se zvětšujícím se podílem osob žijících ve městech, přičemž vznikají nové urbanistické struktury (Kouřilová a kol., 2012).

Proces koncentrace obyvatelstva do měst nepředstavuje pouze kvantitativní změny v rozložení obyvatelstva, nýbrž i zásadní změny kvalitativní. Ty jsou obvykle spojovány s proměnou sociálně-ekonomické struktury obyvatelstva. Z hlediska vývoje systému osídlení jsou však nejpodstatnější ty kvalitativní změny, které přinášejí novou organizaci osídlení. Tyto změny jsou také relativně autonomním a specifickým znakem procesu urbanizace v jeho geografickém pojetí (Hampl, Gardavský, Kühnl, 1989).

Města jako centra růstu či rozvoje velmi výrazně ovlivňují svá zázemí a okolí jako ekonomické „motory“, poskytující práci nejen přímo svým obyvatelům, ale i lidem žijícím v jejich spádové oblasti, která má často venkovský charakter. Město poskytuje obyvatelům svého okolí služby, jejichž provozování v řadě venkovských sídel není ekonomicky efektivní. Jedná se o služby jak komerčního charakteru, tak o

služby veřejné, jejichž zajištění města koordinují a zabezpečují ve spolupráci s obcemi ve svém zázemí, které se zpravidla také podílejí na jejich spolufinancování. Jedná se především o služby vzdělávací, zdravotní a sociální. Dále města poskytují obyvatelům venkova velmi často možnosti kulturního, společenského a sportovního využití. Naopak venkov vůči městu plní zpravidla funkci rekreační, příp. i sociokulturní (Kouřilová a kol., 2012).

2. 3. 3 Vzdělání

Obecně panuje v sociologii shoda v tom, že společnost je strukturována. Tuto strukturu tvoří různé sociální vrstvy (v některých teoriích „třídy“), které lze vymezovat na základě různých znaků, např. podle sociálního statusu, podle majetkových vztahů, podle etnické či profesní příslušnosti aj. V termínech sociální vědy se mluví o sociální diferenciaci. Společnost je diferencována na základě různých vztahů, které její příslušníci zaujímají nejen k materiálním statkům, ale také k nehmotným hodnotám (Průcha, 1999).

Dle Machonina a Tučka (1996) se za charakteristiky sociální diference považuje:

- Úroveň dosaženého vzdělání.
- Zaměstnanecký status či profesionální postavení.
- Mocenské postavení, s krajními póly moci a bezmoci.
- Příjem (naturální a peněžní).
- Majetek podle objemu nebo vlastnického vztahu k němu.
- Spotřební (životní) úroveň, s krajními póly bohatství a chudoby.
- Životní styl (kulturní úroveň, způsob trávení mimopracovní doby).

Národní program vzdělávání vymezuje počáteční vzdělávání jako celek. Rámcové vzdělávací programy vymezují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy – předškolní, základní a střední vzdělávání. Školní úroveň představují školní vzdělávací programy, podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách (Veteška, 2008).

Dosažené vzdělání má tedy jednu z klíčových rolí pro sociální diference. Konkrétně řečeno: Úroveň dosaženého vzdělání spoluvytváří sociální status jedince, a tím působí na jeho zařazení do určité sociální vrstvy.

V různých zemích, bez ohledu na jejich ekonomickou vyspělost či geografickou polohu, se projevuje shodný fenomén: Ve skupinách mladých lidí, kteří si vybírají určité vzdělávací dráhy a dosahují určitou úroveň vzdělání, se projevuje závislost na tom, jakou úroveň vzdělání dosáhli jejich rodiče. Dochází tedy k tzv. autoreprodukcí vzdělání – například děti rodičů se základním vzděláním nebo s vyučením obvykle dosahují stejnou úroveň vzdělání a kvalifikace, naopak děti rodičů s vysokoškolským vzděláním obvykle studují na vysokých školách a dosahují tu úroveň vzdělání jako jejich rodiče (Průcha, 1999).

2. 3. 4 Zaměstnanost

O zaměstnanosti mluvíme, chceme-li vyjádřit určitý druh směny na trhu práce, tj. směnou pracovní síly za mzdu (plat, odměnu). Odlišíme tak zaměstnání od pracovní činnosti (práce). Ta může často vykazovat stejné znaky jako zaměstnání, ale rozdíl je právě v záměru získat za práci odměnu. Například práce na zahradě je pro někoho koníček a pro někoho, koho najmeme a zaplatíme, zaměstnání. Jedná se tedy o podíl osob ve společnosti v produktivním věku, které jsou zapojeny do pracovního procesu.

Právo na práci se realizuje prostřednictvím státní politiky zaměstnanosti, ta směřuje k dosažení rovnováhy mezi nabídkou a poptávkou po pracovních silách, produktivnímu využití zdrojů pracovních sil a k zabezpečení práva občanů na práci. Státní politiku zaměstnanosti vytváří stát a podílejí se na ní další subjekty činné na trhu práce, zejména zaměstnavatelé a odborové organizace. Při provádění státní politiky zaměstnanosti spolupracuje stát s dalšími subjekty činnými na trhu práce, zejména s územními samosprávnými celky, profesními organizacemi, sdruženími osob se zdravotním postižením a organizacemi zaměstnavatelů (Tomeš a kol., 2009).

2. 3. 5 Nezaměstnanost

Dle Keřkovského (2004) je nezaměstnanost nejvýznamnějším projevem poruch na trhu práce. Rozsah nezaměstnanosti vyjadřuje tzv. míra nezaměstnanosti. Za přirozenou míru nezaměstnanosti je označován stav, kdy počet nezaměstnaných je nižší, nebo rovný počtu volných míst. V odborné literatuře se rozlišuje tzv. dobrovolná a nedobrovolná nezaměstnanost:

- Nedobrovolná nezaměstnanost vzniká ze situace, kdy počet uchazečů překročí počet volných míst.

- Dobrovolná nezaměstnanost je ta část nezaměstnanosti, která je vyvolávána procesy vyhledávání práce, popř. spekulací či opatrností.

Ve většině vyspělých zemí - a také v České republice – jsou sociální podpory pro nezaměstnané natolik velkorysé, že umožňují některým lidem přežívat buď zcela bez práce, nebo v kombinaci s prací „načerno“. Tito lidé proto legální zaměstnání ani nevyhledávají (Průcha, 1999).

Nejvyšší nezaměstnanost postihuje občany, kteří mají nejnižší úroveň dosaženého vzdělání nebo jsou bez kvalifikace; se zvyšující se úrovní dosaženého vzdělání se nezaměstnanost lidí snižuje (Keřkovský, 2004).

V mezinárodní komparaci zemí OECD se ve skupině mládeže (vymezené široce jako věková skupina 15–29letých) zřetelně projevují dvě tendence:

- První tendence je shodná s univerzální tendencí celkové populace: Čím vyšší je úroveň dosaženého vzdělání mladých lidí, tím vyšší je i šance zařadit se do pracovního trhu a vyhnout se nezaměstnanosti. Ve všech zemích je nejvíce nezaměstnaných mladých lidí mezi těmi, kdo mají nízkou úroveň vzdělání.
- Druhá tendence se projevuje v závislosti na věku mladých lidí: Čím nižší je věk mladých lidí, tím více jsou postižitelní nezaměstnaností; s přibývajícím věkem se zvyšuje nezaměstnanost, a to ve všech vzdělanostních skupinách (Průcha, 1999).

2. 3. 6 Cizí jazyky

Evropané se navzájem dorozumívají stále obtížně. Je to způsobováno tím, že na teritoriu Evropy se mluví více než 50 různými mateřskými jazyky – od „velkých“ jazyků, jimiž komunikují desítky milionů lidí (němčina, angličtina, francouzština, ruština aj.), až po jazyky „malé“, které užívají jen málo početné populace (estonština, slovinština aj.). Které jazyky tedy mají být začleňovány do vzdělávání a co má být kritériem pro toto začleňování? Jde o to, které jazyky jsou „potřebné“, a které tudíž mají být začleňovány do kurikul povinného vzdělávání, vyššího sekundárního vzdělávání aj. Je to problém dlouhodobě aktuální, jak u nás, tak v mnoha jiných zemích (Průcha, 1999).

2. 3. 7 Vlastnictví

Dle zákona číslo 40/1964 Sb. je vlastník v mezích zákona oprávněn předmět svého vlastnictví držet, užívat, požívat jeho plody a užitky a nakládat s nimi. Vlastník věci se musí zdržet všeho, čím by nad míru přiměřenou poměrům obtěžoval jiného nebo čím by vážně ohrožoval výkon jeho práv. Proto zejména nesmí ohrozit sousedovu stavbu nebo pozemek úpravami pozemku nebo úpravami stavby na něm zřízené bez toho, že by učinil dostatečné opatření na upevnění stavby nebo pozemku.

Listina základních práv a svobod (2001) uvádí, že:

- Každý má právo vlastnit majetek. Vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. Dědění se zaručuje.
- Zákon stanoví, který majetek nezbytný k zabezpečování potřeb celé společnosti, rozvoje národního hospodářství a veřejného zájmu smí být jen ve vlastnictví státu, obce nebo určených právnických osob; zákon může také stanovit, že určité věci mohou být pouze ve vlastnictví občanů nebo právnických osob se sídlem v České republice.
- Vlastnictví zavazuje. Nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem.
- Vyvlastnění nebo nucené omezení vlastnického práva je možné ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu.

2. 3. 7. 1 Vlastnictví pozemku

Vlastnictví pozemku je jedním z nejvýznamnějších faktorů ovlivňujících konečnou podobu celých krajinných plánů i jednotlivých opatření. Znalost vlastnických vztahů a souhlasy dotčených vlastníků jsou dnes podmínkou vesměs všech dotačních krajínovotvorných programů.

Vyžádá-li si realizace určitého opatření v krajině zábor půdy, je třeba najít v daném místě optimálního vlastníka pozemků s ohledem na způsob dalšího využití, zajištění péče o území, přístupnost lokality apod. (Sklenička, 2003).

Nesouvislost a nenávaznost zápisů v katastru se projevuje tím, že vedle nového vlastníka se častokrát v katastru ponechává i vlastník původní, a vytvářejí se tak

duplicitní zápisy vlastnictví. Duplicitní vlastnictví jako právní nonsens je však realitou vyjadřující dvojí zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí z důvodu nedokonalosti současné právní úpravy vedení katastru nemovitostí a zápisů do něj. Nejde tedy o konstituování jakéhosi nového druhu vlastnictví, ale o faktický dvojí zápis vlastnictví do katastru nemovitostí při splnění zákonných podmínek pro zápis (Petr, 2011).

2. 4 Vliv socioekonomických faktorů na proces PÚ

Jedna ze studií poukazuje na význam sociálních faktorů, jako je věk, vzdělání, fáze životního cyklu, postoj k zemědělství, modernizace a rozšíření služeb v zemědělských změnách. V mnoha venkovských komunitách je na změny přihlíženo s velkou opatrností, zejména sociálně a ekonomicky znevýhodněnými, kteří jsou bezmocní a mohou riskováním hodně trpět. To je zcela pochopitelné a ospravedlnitelné, neboť jedním ze základních náležitostí normálního společenského fungování je kontinuita určité, již testované, rovnováhy, která může být nazývána jako „tradice“.

Vyšší stupeň vzdělání vlastníků velkých farem zvyšuje povědomí o technických pokrocích, jejich vyšší tendence riskovat, stejně jako snadnější přístup ke kapitálu jim umožňuje přijímat nové technologie rychleji. Přesto nízká míra přijetí nových technologií u malých zemědělců nespočívá pouze v jejich nedostatečné motivaci, nebo v jejich strachu ze změny, ale hlavně ve skutečnosti, že tyto inovace jsou obecně zaměřeny a testovány na velkých farmách (Castro Coelho, Portela, Aguiar Pinto, 1996).

2. 4. 1 Pozemkové úpravy v zemědělské oblasti

Potřebnost pozemkových úprav zemědělské krajiny si uvědomovali někteří osvícení lidé již v minulém století. Ti se pokoušeli organizovat pozemkové úpravy v obcích, kde žili. Protože tyto úpravy byly vždy spojeny s výměnou vlastnických práv k pozemkům, snažili se první organizátoři pozemkových úprav řešit směnu vlastnických práv k pozemkům na bázi směnné smlouvy uzavřené současně všemi účastníky pozemkové úpravy. Organizace takové mnohonásobné směny byla velmi náročná. Vyžadovala součinnost a konsensus všech účastníků pozemkové úpravy. Zkušenosti ukázaly, že rozsáhlé přípravné a organizační práce na pozemkové úpravě dokáže v poslední chvíli zmařit jediný kverulant, často nikoli proto, že by se mu

nemělo dostat odpovídající náhrady, ale např. pro malicherný sousedský spor (Baudyš, 2010).

Projekty pozemkových úprav realizované v České republice v letech 1990 – 2005 vedly k racionálnějšímu využívání půdy, ke zvýšení produktivity práce a ke snížení výrobních nákladů. Nicméně, jedna ze studií ukazuje, jak zásadní, ale stále neuspokojivý je příspěvek pozemkových úprav k snížení fragmentace vlastnictví půdy a také ke zlepšení výrobních parametrů půdního vzoru. Průměrná velikost pozemků byla zdvojnásobena a tvar pozemků také zřejmě dosáhl pozitivní změny. Oba klíčové dějové atributy byly změněny k vytvoření vyšší účinnosti zemědělských činností, pro které se zemědělský pozemek používá. Přestože pozemkové úpravy výrazně přispěly k defragmentaci, jejich potenciál není plně využíván.

Obecně platí, že pozemková úprava nemá způsob, jak snížit množství vlastníků půdy. Navrhuje se proto, že odpovídající opatření bude zlepšení trhu s půdou. Nicméně, trh s pozemky v České republice a dalších postkomunistických zemích nemůže být plně vyvinut. Prvním důvodem je dlouhodobě nízká cena zemědělské půdy, a domněnka, že v budoucnu dojde k velkému nárůstu a k vyrovnání cen v zemědělství se západní Evropou. Vlastníci pozemků proto nejsou ochotni prodat své pozemky teď.

Kromě toho, větší vazba mezi pozemkovou úpravou, rozvojem měst a jinými formami územního plánování bude přínosem pro všechny strany. Zjištění z jedné analýzy zemědělských výrobních jednotek potvrzuje pravidlo, že "čím více je oblast úrodná, tím nižší je úroveň fragmentace vlastnictví půdy" (Sklenička et al., 2009).

2. 4. 2 Pozemkové úpravy v urbanizované oblasti

Jedná o pozemky v zastavěném území obce. Tyto pozemky nejsou předmětem pozemkových úprav. Výstavba i ostatní činnosti, které mohou ovlivnit rozvoj území, jsou koordinovány územním plánováním (Doležal et al., 2010).

Územní plánování zajišťuje předpoklady pro výstavbu a pro udržitelný rozvoj území obcí tím způsobem, že soustavně a komplexně řeší účelné využití a prostorové uspořádání území s cílem dosažení souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území.

Územní plán je základním nástrojem usměrňování využití území. ÚP se pořizuje pro celé území obce. Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (urbanistickou koncepci), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury; vymezení zastavěné území, plochy a koridory, zejména zastavitelné plochy a plochy vymezené ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území (plochy přestavby), pro veřejně prospěšné stavby, pro veřejně prospěšná opatření a pro územní rezervy a stanoví podmínky pro využití těchto ploch a koridorů (Kyselka et al., 2011).

Základními nástroji územního plánování jsou územně plánovací podklady, územně plánovací dokumentace a územní rozhodnutí (Zákon č. 350/2012 Sb.).

3. Materiály a metody

Pro vlastní část bakalářské práce bylo využito dat z portálu Ministerstva zemědělství a ČSÚ. Na základě těchto zjištěných informací byly zpracovány tabulky důvodů zahájení pozemkových úprav pro vybrané obce v závislosti na socioekonomických faktorech jednotlivých obcí.

Cílové obce byly vybrány v rámci okresu České Budějovice. Jedná se o okres, který se nachází v jižní části České republiky a je součástí Jihočeského kraje, jehož hlavním sídlem je město České Budějovice. Průměrná nadmořská výška okresu České Budějovice se pohybuje okolo 500 m. n. m. a převládá zde chladnější podnebí s průměrnou roční teplotou okolo 7 – 8° C. Rozloha této oblasti zaujímá přes 1638,30 km² s počtem obyvatel okolo 187 304 lidí. Celkově tento okres obsahuje 109 obcí.

Z takového množství obcí byly vybrány z portálu Ministerstva zemědělství obce s dokončenými komplexními pozemkovými úpravami, které byly dále rozřizeny dle důvodu zahájení pozemkové úpravy. Pro modelové vyjádření bylo vybráno 5 důvodů, které se v rámci okresu České Budějovice prováděly nejvíce. Mezi vybrané důvody zahájení pozemkové úpravy patří:

- žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP,
- řešení přídělů nebo nedokončeného scelování,
- ostatní důvody výše neuvedené – liniová stavba dálnice D3,
- bez udání důvodu a
- hlavní impulz obce.

K těmto důvodům byly přiřazeny obce, pro které byla přístupná data vybraných socioekonomických faktorů na portálu ČSÚ. Ke každému důvodu zahájení pozemkové úpravy byly přiřazeny minimálně tři obce, v nichž byla pozemková úprava z daného důvodu zahájena.

Po utřídění zjištěných informací došlo k eliminaci nepotřebných dat a k následnému vytvoření 5 tabulek, které byly dále komentovány a vzájemně porovnávány.

4. Výsledky

4. 1 Socioekonomické faktory obcí v závislosti na důvodu zahájení PÚ

Vzhledem k tomu, že v této bakalářské práci se zabývám především socioekonomickými faktory, použila jsem informace z ČSÚ a dala je do kombinace s daty z portálu Ministerstva zemědělství, z čehož jsem vytvořila tabulky. Každá z tabulek je vytvořena pro soubor obcí, u nichž byly zahájeny pozemkové úpravy ze stejného důvodu. Pro ucelenost byly vybrány pouze obce spadající do okresu České Budějovice. Z následujících tabulek tedy můžeme zjistit, že v tomto okresu se pozemkové úpravy zpracovávaly především z 5 důvodů. Mezi tyto důvody patří:

- žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP,
- řešení přídělů nebo nedokončeného scelování,
- ostatní důvody výše neuvedené – liniová stavba dálnice D3,
- bez udání důvodu a
- hlavní impulz obce.

4. 1. 1 Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

Tab. č. 1 Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

	Socioekonomický faktor	Čejkovice	Dasný	Kvítkovice	Sedlec
1	Míra nezaměstnanosti – dosažitelní (%)	6,4	5,3	5,6	2,1
2	Průměrný věk	36,0	37,2	40,7	40,2
3	Počet obyvatel ve věku 15-64 let	244	222	72	318
4	Podíl osob starších 14 let bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním (%)	24,8	25,4	27,9	25,8
5	Podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním (%)	4,4	4,9	4,4	5,6
6	Podíl ekonomicky aktivních v priméru (%)	23,1	15,9	13,9	36,2
7	Podíl ekonomicky aktivních v sekundéru (%)	31,4	34,5	44,4	23,0
8	Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)	13,3	22,1	34,7	33,8
9	Doba trvání pozemkové úpravy (roky)	3,5	3	3,7	3,8

ZDROJ: ČSÚ a Ministerstvo zemědělství

Z předchozí tabulky je zřejmé, že největší míra nezaměstnanosti se vyskytuje v obci Čejkovice, přičemž průměrný věk se zde pohybuje okolo 36 let, což značí nejmladší obyvatelstvo z těchto čtyř obcí. Naopak nejnižší míru nezaměstnanosti má

Sedlec, kde se nachází největší počet obyvatel, ale také největší podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním. V pořadí druhá nejvyšší míra nezaměstnanosti je v Kvítkovicích. Jedná se o malou obec s poměrně nízkým počtem obyvatel a také nejvyšším průměrným věkem. Vzhledem k tomu, o jak malou obec se jedná, se zde vyskytuje i nejvyšší podíl osob bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním a to téměř 28 %. Míra nezaměstnanosti v Dasným není příliš odlišná od míry nezaměstnanosti v Kvítkovicích, ale vyskytuje se zde mnohem větší podíl obyvatel s výrazně nižším průměrným věkem. Dále zde nalezneme méně lidí bez vzdělání a téměř 5 % osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním.

V závislosti na to, že Sedlec je největší ze čtyř výše zmiňovaných obcí, nalezneme zde největší podíl ekonomicky aktivních v zemědělství, což představuje 36,2 % a naopak nejmenší podíl ekonomicky aktivních v průmyslu. Výrazným protikladem k této obci jsou Kvítkovice. Zde žije pouhých necelých 14 % osob pracujících v priméru. S ohledem na to, že se nachází v oblasti, kde nalezneme rozsáhlé pole a louky se jedná o poměrně malou hodnotu. Avšak v podílu ekonomicky aktivních v sekundéru opravdu excelují. Téměř polovina ekonomicky aktivních osob pracuje v průmyslu. Pokud bychom měli porovnat Čejkovice a Dasný, což jsou obce, které mají zhruba stejnou velikost a nacházejí se téměř vedle sebe, můžeme říci, že větší podíl pracujících v zemědělství je v Čejkovicích. V Dasným pracuje v zemědělství necelých 16 % osob. Je to hodnota o 7 % nižší, než v Čejkovicích. Naproti tomu pracuje o 3 % více lidí v průmyslu v obci Dasný než v Čejkovicích.

Pokud se zaměříme na podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů, opět zde vyčnívají Kvítkovice. S ohledem na to, jak malá vesnice je, zde najdeme největší podíl neobydlených bytů. Mluvíme tedy o hodnotě 34,7 %. V těsném závěsu je Sedlec, který má o pouhé 1 % nižší hodnotu. Nejnižší podíl neobydlených bytů však zaujímají Čejkovice.

Pokud porovnáваме dobu trvání pozemkové úpravy v jednotlivých obcích, můžeme mluvit o téměř stejné hodnotě. Pro tento soubor mluvíme především o hodnotě v rozmezí 3 – 4 let. Nejkratší dobu však trvala pozemková úprava v Dasným. Mohlo to být ovlivněno například menším podílem ekonomicky aktivních

v zemědělství a tím i nižších zásahů do prací souvisejících s pozemkovými úpravami, ale i poměrně nízkým průměrným věkem osob žijících v této obci, kteří zřejmě nemají tolik času na vymýšlení připomínek jako starší lidé. Nejdelší dobu trvání pozemkových úprav představuje Sedlec. Na délku trvání 3,8 let může mít vliv například velikost obce a tím i počet obyvatel, dále poměrně vyšší průměrný věk nebo poměrně vysoký podíl osob pracujících v zemědělství, tím vyšší vzdělanost v tomto ohledu a tím i vyšší nároky na provedení pozemkové úpravy.

4. 1. 2 Řešení přidělu nebo nedokončeného scelování

Tab. č. 2 Řešení přidělu nebo nedokončeného scelování

	Socioekonomický faktor	Hranice	Nové Hradky	Žár
1	Míra nezaměstnanosti – dosažitelní (%)	6,3	6,0	8,2
2	Průměrný věk	40,6	40,1	39,2
3	Počet obyvatel ve věku 15-64 let	144	1822	247
4	Podíl osob starších 14 let bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním (%)	37,7	30,6	39,6
5	Podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním (%)	3,0	4,9	2,3
6	Podíl ekonomicky aktivních v priméru (%)	18,9	12,2	29,1
7	Podíl ekonomicky aktivních v sekundéru (%)	45,0	40,6	40,5
8	Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)	39,3	19,7	29,6
9	Doba trvání pozemkové úpravy (roky)	3,6	5,4	3,4

ZDROJ: ČSÚ a Ministerstvo zemědělství

Druhým důvodem pro zahájení pozemkové úpravy se stalo „Řešení přidělu nebo nedokončeného scelování“. Jedná se o katastrální území, kde bylo scelovací řízení zahájeno, ale nedokončeno. Znamená to tedy, že pozemky byly předány do zatímního užívání, ale o vlastnictví ještě nebylo rozhodnuto. To znamená, že údaje v pozemkové knize nesouhlasily se skutečným užíváním pozemku, a proto se považovalo za nezbytné tyto nesrovnalosti odstranit. Stejně tak bylo třeba ujasnit hranice jednotlivých pozemků pro konkrétní vlastníky, které se provádělo řešením přidělu. Za hlavní důvod pro zahájení pozemkové úpravy v této oblasti tedy považujeme tyto problémy. Pro tento soubor byly vybrány pouze tři vesnice, které spadají do okolí Nových Hradů.

Míra nezaměstnanosti se zde pohybuje v poměrně vysokých číslech. Největší hodnotu má Žár. Jeho procentuální vyčíslení přesahuje 8 %, což je výrazně vyšší hodnota, než v jakékoliv jiné obci, kterou jsem hodnotila. Naopak nejnižší hodnotu

z tohoto souboru nesou Nové Hrady. Je to zřejmě dáno tím, že jde o město s většími příležitostmi k získání pracovního poměru. Pouze o pár desetin procenta vyšší míru nezaměstnanosti mají Hranice. Tato vysoká čísla mohou být důsledkem toho, že se nachází v oblasti pohraničí a tedy ve větší vzdálenosti od krajských měst, kde jistě nalezneme více pracovních příležitostí.

Stejně tak průměrný věk se pohybuje ve vyšších číslech. Nejmladší obyvatelstvo bychom našli v obci Žár s průměrným věkem 39,2 let. Naproti tomu nejstarší je v Hranicích, i když rozdíl není zas tak markantní. Zhruba 1 a půl roku.

Vzhledem k tomu, že počet obyvatel v Žáru ve věku 15 – 64 let je 247, hovoříme tedy o praceschopném obyvatelstvu, v porovnání se 144 obyvatel v tomtéž věku v Hranicích, mi přijde míra nezaměstnanosti Žáru opravdu vysoká.

V této oblasti je poměrně vysoká i nevzdělanost. To však může být dáno také poměrně vysokým věkem, neboť u starších generací nebylo tak běžné studovat jako v dnešní době. Například v chudších rodinách bylo třeba, aby každý praceschopný člověk přinášel do rodiny pravidelný příjem a studium muselo jít stranou. Nejvyšší podíl osob starších 14 let bez vzdělání s nejvyšším dokončeným vzděláním má opět Žár, kde je nevzdělanost 39,6 %, s čímž souvisí i nejnižší podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním a to jen 2,3 %. V těsném závěsu s nízkou vzdělaností jsou i Hranice. Jejich podíl je necelých 38 %. Nejnižší podíl osob se základním vzděláním je v Nových Hradech, kde bylo zjištěno 30,6 %. Oproti Žáru jde o rozdíl téměř 10 % a vzhledem k tomu, jak blízko od sebe se tyto obce nacházejí je odlišnost opravdu neopomenutelná. Jedním z důvodů vyšší vzdělanosti může být i střední škola, která zde působila a tím zvýšení příležitosti pro studium pro místní lidi. Za zmínku stojí i necelých 5 % osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním. Tato hodnota je pro tuto oblast zřejmě jedna z vyšších.

Podíl osob pracujících v zemědělství je v této oblasti celkově nižší než podíl pracujících v průmyslu. Největší podíl pracujících v zemědělství byl zaznamenán v Žáru. Jeho hodnota je 29,1 % a naopak nejnižší podíl osob pracujících v průmyslu s 40,5 %. V Nových Hradech je podíl osob pracujících v sekundéru 40,6 % a dá se tedy říci, že hodnoty u obou obcí jsou téměř totožné. Avšak u podílu pracujících v priméru se už vyskytuje značná odlišnost. V zemědělství se pohybuje pouhých 12,2 %. Tato hodnota se nejspíše odvíjí od toho, že Nové Hrady jsou městem a nejdeme tu

více pracovních možností v sekundéru než v priméru. Avšak největší podíl ekonomicky aktivních v průmyslu je v Hranicích. V této obci se hodnota vyšplhala až na 45,0 %. Tato hodnota je sice vyšší než v Nových Hradech, ale to je dáno především tím, že v Hranicích žije mnohem méně obyvatel.

Nejvyšší podíl neobydlených bytů bychom hledali v Hranicích. V této obci se nachází 39,3 % prázdných bytů. Naopak nejméně neobydlených bytů se vyskytuje v Nových Hradech. Tento údaj je dán především díky pracovním příležitostem, dostupnosti služeb a jiným výrazným faktorům.

V porovnání s tabulkou č. 1 se tu prodlužuje doba trvání pozemkové úpravy. U obce Hranice a Žár je doba ještě odpovídající údajům z předchozí tabulky, avšak u Nových Hradů dochází k prodloužení na 5,4 let. Tuto diferenciaci však přikládám spíše k větší rozloze obce s více osobami a tím více vlastníky.

4. 1. 3 Ostatní důvody výše neuvedené – liniová stavba dálnice D3

Tab. č. 3 Ostatní důvody výše neuvedené – liniová stavba dálnice D3

	Socioekonomický faktor	Hosín	Hůry	Kamenný Újezd	Plav
1	Míra nezaměstnanosti – dosažitelní (%)	7,1	5,9	5,6	4,1
2	Průměrný věk	38,7	37,9	39,8	41,9
3	Počet obyvatel ve věku 15-64 let	566	367	1521	278
4	Podíl osob starších 14 let bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním (%)	28,3	20,7	21,3	20,9
5	Podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním (%)	6,0	7,0	7,6	9,8
6	Podíl ekonomicky aktivních v priméru (%)	15,3	4,7	7,2	9,5
7	Podíl ekonomicky aktivních v sekundéru (%)	34,4	36,0	38,1	33,3
8	Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)	20,5	23,1	18,2	15,7
9	Doba trvání pozemkové úpravy (roky)	3,2	3,8	5,2	4,8

ZDROJ: ČSÚ a Ministerstvo zemědělství

Jedním z mnoha důvodů zahájení pozemkové úpravy je i liniová stavba dálnice. Pro potřeby výstavby bylo nutné uspořádat pozemky tak, aby vlastníci pozemků, přes které dálnice povede, dostali náhradu za zabrané území, a aby došlo k jejich scelení se stávajícími pozemky pro jednotlivé vlastníky.

Míra nezaměstnanosti u zvolených obcí se pohybuje v rozmezí od 4 do 7 %. Přičemž nejnižší míru nezaměstnanosti zaujímá Plav, jehož hodnota je 4,1 %. O takové hodnotě může vypovídat i to, že v této obci bychom našli největší podíl osob

starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním a téměř nejnižším podílem osob starších 14 let bez vzdělání nebo s nejvyšším dokončeným základním vzděláním. Téměř 10 % je zde držitelem vysokoškolského titulu a jistě mají větší šanci na získání zaměstnání. Tento podíl je vzhledem k množství 278 osob mezi 15 - 64 let v obci poměrně vysoký. Tomu odpovídá i nezaměstnanost v Hosíně. V této obci totiž bylo zjištěno, že 28,3 % osob starších 14 let je bez vzdělání. V porovnání s ostatními obcemi se jedná o nejvyšší podíl. S tím souvisí i podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním, kde bylo vypočteno 6 %. Jedná se tedy o 4 % rozdíl mezi Hosínem a Plavem, který se jistě projevil na míře nezaměstnanosti. Poměrně vysokou nezaměstnanost mají i Hůry, která je 6 % a pouze o 3 % nižší nezaměstnanost je v Kamenném Újezdu.

Průměrný věk je v těchto obcích poměrně odstupňován. Nejstarší obyvatelstvo bychom hledali v Plavu. Zde se průměrný věk pohybuje okolo 41,9 let. Tedy můžeme říci, že je zde vyšší podíl starších osob, které svým věkem tento průměr zvyšují. V průměru o 2 roky mladší obyvatelstvo žije v Kamenném Újezdu. Avšak nejmladší obyvatelstvo mají Hůry. Jejich průměrný věk je 37,9 let. Tato hodnota může být dána výstavbou nových domů a přistěhováním mladých rodin, neboť se jedná o klidnější lokalitu, ale zato na dosah od centra Českých Budějovic.

Dle počtu obyvatel je zřejmé, že nejvíce je zalidněn Kamenný Újezd s 1521 obyvateli ve věku 15 – 64 let. Nejméně osob však žije v Plavu.

S ohledem na počet obyvatel hodnotím podíl osob starších 14 let bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním za poměrně nízký. Kromě obce Hosín, kde se vyskytuje nevzdělanost kolem 30 %. Ostatní hodnoty okolo 21 % považuji za přiměřené. Rovněž podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním se u těchto obcí vykazuje dobrou úroveň.

Nejnižší podíl ekonomicky aktivních v priméru žije v Hůrách. V zemědělství tedy pracuje jen 4,7 % osob, přičemž v sekundéru pracuje 36 %. Může to být dáno tím, že v obci žije poměrně mladé obyvatelstvo s nízkým průměrným věkem, které projevuje větší zájem o průmysl. U Kamenného Újezdu hovoříme o 7 % zastoupení osob pracujících v priméru, ale také o nejvyšším podílu osob pracujících v průmyslu s hodnotou 38,1 %. V porovnání s těmito obcemi je největší podíl ekonomicky

aktivních v zemědělství v Hosíně. V tomto oboru pracuje 15,3 % osob. Tato hodnota může být dána například vyšší nevzdělaností v porovnání s daty z ostatních obcí.

Neobydlenost bytů v těchto obcích je do 23 %. Nejnižší počet neobydlených bytů má Plav, kde se sice nachází nejnižší počet obyvatel, ale největší vzdělanost a s tím související i nejnižší míra nezaměstnanosti. V Kamenném Újezdu se nachází 18,2 % neobydlených bytů, ale v porovnání s počtem obyvatel a tím i velikostí obce není tato hodnota nijak výrazná. Naopak nejvíce neobydlených bytů mají Hůry. Téměř jedna čtvrtina bytů je prázdných.

U pozemkových úprav zahájených z důvodu výstavby liniové stavby dálnice je doba trvání 3 – 5 let. Nejrychleji byly provedeny v Hosíně. Zde práce trvaly 3,2 let. Poměrně dlouho trvaly pozemkové úpravy v Plavu. S ohledem na nízký počet obyvatel je 4,8 let poměrně dlouhá doba. Nejdéle trvaly úpravnické práce v Kamenném Újezdu, které byly dokončeny až po 5,2 letech. Toto dlouhé rozmezí přisuzují velké ploše oproti ostatním obcím.

4. 1. 4 Bez udání důvodu

Tab. č. 4 Bez udání důvodu

	Socioekonomický faktor	Pištín	Radošovice	Habří	Břehov
1	Míra nezaměstnanosti – dosažitelní (%)	4,4	3,6	4,3	6,0
2	Průměrný věk	40,9	39,9	43,4	38,9
3	Počet obyvatel ve věku 15-64 let	398	123	62	95
4	Podíl osob starších 14 let bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním (%)	25,7	31,6	28,9	31,0
5	Podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním (%)	5,3	4,4	1,3	4,6
6	Podíl ekonomicky aktivních v priméru (%)	16,1	26,2	12,8	16,0
7	Podíl ekonomicky aktivních v sekundéru (%)	37,8	33,3	38,3	46,0
8	Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)	25,6	35,5	34,5	22,4
9	Doba trvání pozemkové úpravy (roky)	6,6	6,2	3,5	5,6

ZDROJ: ČSÚ a Ministerstvo zemědělství

Dalším typem je zahájení pozemkové úpravy bez udání důvodu. Jedná se o zvláštní případ, kdy byla pozemková úprava zahájena zřejmě z hlavní iniciativy pozemkového úřadu.

Míra nezaměstnanosti se v tomto případě pohybuje kolem 4 %. Jedinou výjimkou je obec Břehov. V tomto případě míra nezaměstnanosti stoupá až na

hodnotu 6 %. V obci sice žije nejmladší obyvatelstvo z výše zmíněných, porovnávaných obcí, avšak podíl osob starších 14 let bez vzdělání s nejvyšším dokončeným základním vzděláním je 31 %. Tato hodnota může mít vliv na míru nezaměstnanosti, přičemž jedním z faktorů může být i fakt, že obec se nenachází příliš daleko od Českých Budějovic, ale zato dopravní spojení je zde velmi omezené. Naproti tomu nejnižší míru nezaměstnanosti mají Radošovice. V této obci je bez zaměstnání jen 3,6 % obyvatelstva. Pokud komplexně porovnááme míru nezaměstnanosti s počtem obyvatelstva mezi 15 – 64 lety, zjistíme poměrně nízká čísla počtu nezaměstnaných na konkrétní obec. Například pro obec Habří hovoříme o 2 – 3 nezaměstnaných a v případě Radošovic o 5 osobách.

Průměrný věk v těchto obcích stoupá až přes hranici 43 let. Konkrétně v obci Habří bychom našli obyvatelstvo s průměrným věkem 43,4 let, což je nejstarší populace z výše zmíněných obcí. Vzhledem k velmi nízkému počtu obyvatel se dá hovořit o poměrně starém obyvatelstvu. O 2 roky nižší průměrný věk mají lidé v Pištíně. V tomto případě se věkový průměr pohybuje okolo 41 let. Nejmladší obyvatelstvo bychom však hledali v Břehově. V této obci je průměrný věk 38,9 let. Faktorem snižujícím průměr v tomto případě může být přistěhování mladých lidí do klidné oblasti, s čímž může souviset i nejnižší podíl neobydlených bytů v této obci.

Z tabulky je zřejmé, že s ohledem na počet obyvatel, nejsou tyto obce příliš velké. Počet obyvatel ve věku 15 – 64 let ve dvou případech ani nepřesáhnou 100 osob. V Břehově žije v tomto věku 95 obyvatel a v Habří jen 62. O něco více lidí bylo spočítáno v Radošovicích, avšak nejvíce obyvatel má Pištín. U této obce se dostáváme až na počet necelých 400 obyvatel. V porovnání s ostatními obcemi se zde nachází i více služeb i sportovního vyžití.

Pokud se zaměříme na vzdělanost či nevzdělanost ihned vidíme, že podíl osob starších 14 let bez vzdělání s nejvyšším dokončeným základním vzděláním přesahuje 25 %. Nejnižší podíl nevzdělaných je tedy v Pištíně. Za zmínku ale stojí i podíl osob starších 14 let, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání, který má hodnotu 5,3 % a je tedy i nejvyšší hodnotou v porovnání s ostatními vesnicemi. V Habří je podíl nevzdělaných 28,9 %. Nejedná se o nejvyšší hodnotu, ale pokud tento podíl porovnáme s nízkým počtem obyvatel, zdá se mi tato hodnota vcelku vysoká. Stejně je na tom i Břehov, jehož podíl osob bez vzdělání je 31 %. Podíl osob s dokončeným

vysokoškolským vzděláním je v Radošovicích a Břehově téměř totožný. U obou obcí se pohybuje kolem 4,5 %. Výrazně nižší podíl bychom našli v Habří. V této obci bylo zjištěno pouze 1,3 % osob, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání. Takováto hodnota byla jistě ovlivněna i průměrným věkem. U starších generací nebylo tak běžné studovat jako v dnešní době a v závislosti na této skutečnosti se projevila takto nízká hodnota.

Nejnižší podíl ekonomicky aktivních v priméru je v Habří. V této obci je 12,8 % osob, kteří pracují v zemědělství. Zato 38,3 % bychom našli v průmyslu. V Břehově a v Pištíně se jedná o 16 % lidí, kteří pracují v zemědělství, a v Radošovicích je to ještě o 10 % více. Tato vysoká hodnota je zřejmě ovlivněna podílem osob pracujících v sekundéru, neboť v tomto případě má tato obec nejnižší hodnotu, která je 33,3 %. Protikladem k tomu je podíl osob pracujících v průmyslu v Břehově. Tady bylo sečteno 46,0 % osob, kteří pracují v tomto odvětví.

Nejvyšší podíl neobydlených bytů je v Radošovicích, kde je hodnota 35,5 %. O pouhé 1 % nižší míru neobydlených bytů má Habří. V tomto případě může být ovlivňujícím faktorem vysoký průměrný věk. Nejméně neobydlených bytů má Břehov. V této obci bychom našli jen 22,2 % prázdných bytů. Jak již bylo zmíněno, může být tato hodnota ovlivněna přistěhováním mladých lidí a klidnou lokalitou.

Pokud komplexně hodnotíme dobu trvání pozemkové úpravy v obcích, jedná se o poměrně dlouhé intervaly. Ve dvou případech přesahuje doba úprav 6 let. Například v Pištíně byla pozemková úprava ukončena po 6,6 letech. V Radošovicích byla doba o něco kratší. Dlouho trvaly i pozemkářsko-úpravnické práce v Břehově. Zde trvaly práce 5,6 let. V Habří došlo k ukončení po 3,5 letech, což je nejkratší doba trvání pro tyto obce. Z tabulky tedy vyplývá, že u pozemkových úprav zahájených bez udání důvodu bylo jejich trvání velmi dlouhé.

4. 1. 5 Hlavní impulz obce

Tab. č. 5 Hlavní impulz obce

	Socioekonomický faktor	Adamov	Borovany	Hlavatce
1	Míra nezaměstnanosti – dosažitelní (%)	5,1	5,9	4,4
2	Průměrný věk	39,1	39,7	41,0
3	Počet obyvatel ve věku 15-64 let	484	2850	110
4	Podíl osob starších 14 let bez vzdělání a s nejvyšším dokončeným základním vzděláním (%)	20,7	27,3	31,5
5	Podíl osob starších 14 let s dokončeným vysokoškolským vzděláním (%)	11,2	6,6	6,3
6	Podíl ekonomicky aktivních v priméru (%)	1,8	7,3	42,0
7	Podíl ekonomicky aktivních v sekundéru (%)	36,6	43,7	13,0
8	Podíl neobydlených bytů z celkového počtu bytů (%)	15,3	17,7	27,7
9	Doba trvání pozemkové úpravy (roky)	3,5	4,4	2,6

ZDROJ: ČSÚ a Ministerstvo zemědělství

Posledním důvodem zahájení pozemkové úpravy v rámci okresu České Budějovice je na základě hlavního impulzu obce. Pokud se pozemkové úpravy prováděly z této iniciativy, zřejmě obci nešlo jen o uspořádání parcel a vlastnických vztahů, ale jistě šlo o nějaké záměry obce samotné. Obce mohly mít v plánu například vytvoření stavebních parcel ze ZPF a k tomu bylo třeba vytvořit i novou cestní síť. Dalším důvodem mohla být i společná zařízení.

Míra nezaměstnanosti v těchto obcích nepřesahuje 6 %. Nejvyšší podíl osob bez práce s hodnotou 5,9 byl naměřen v obci Borovany, kde je ovšem i největší počet obyvatel. O necelé 1 % nižší nezaměstnanost má Adamov. V této obci je míra nezaměstnanosti 5,1 % a nejnižší nezaměstnanost je v Hlavatcích, kde bylo vypočteno 4,4 %. Tuto hodnotu přisuzují nejspíš vysoké nezdělanosti, s čímž souvisí i podíl osob pracujících v priméru, který je 42 %.

Průměrný věk se v těchto obcích pohybuje v rozmezí 39 – 41 let. Nejstarší obyvatelstvo bychom hledali v Hlavatcích. Tady je věkový průměr přesně 41 let. O něco mladší obyvatelstvo žije v Borovanech a nejmladší populaci má Adamov. Pro tuto obec je průměrný věk 39,1 let, což znamená, že zde žije poměrně velký počet mladých lidí a s tím souvisí a jejich ambice na studium, neboť z tabulky lze odvodit, že v téhle obci je nejmenší podíl osob bez vzdělání a zároveň největší podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním.

O velikosti obcí se dá říci, že je velmi rozrůzněná. Nejmenší obcí jsou zřejmě Hlavatce, kde je počet obyvatel ve věku 15 – 64 let pouhých 110 obyvatel. Výrazně

větší zalidněnost mají Borovany. V této obci žije 2850 osob. Na tuto hodnotu má jistě vliv i dostatek služeb, které jsou v této obci snadno dostupné a v neposlední řadě i základní škola. Ta je užitečná pro rodiny s malými dětmi, které nemusí dojíždět do vzdáleného města.

Jak již bylo zmíněno, nejnižší podíl osob starších 14 let bez vzdělání s nejvyšším dokončeným základním vzděláním má Adamov, kde je 20,7 % osob nevzdělaných a zároveň zde žije nejvyšší podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním s hodnotou 11,2 %. Tyto údaje jsou zřejmě dány nejnižším průměrným věkem obyvatel a i lokalizací obce, která je poměrně blízko od centra Českých Budějovic. Dá se tedy hovořit i o snazší dostupnosti. Naopak nejvyšší nevzdělanost je v Hlavatcích, kde žije 31,5 % osob s nejvyšším dokončeným základním vzděláním s 6,6 % osob, kteří dosáhli vysokoškolského titulu. Tyto naměřené hodnoty se mohou odvíjet od vyššího průměrného věku. V Borovanech se nevzdělanost pohybuje okolo 27,3 % a podíl osob s dokončenou vysokou školou je 6,6 %.

U porovnání podílu ekonomicky aktivních v priméru dochází k velmi výrazným rozdílům. Nejnižší podíl osob pracujících v zemědělství je v Adamově, kde v tomto odvětví pracuje jen 1,8 % obyvatel. O něco vyšší aktivitu zaměřenou na zemědělství mají Borovany s hodnotou 7,3 %, avšak výrazně vyšší podíl osob pracujících v zemědělství je v Hlavatcích. Tady dosahuje až 42 %. Tato hodnota je nejspíš dána poměrně vysokým věkem i vyšší nevzdělaností. Zároveň zde byl zjištěn nejnižší podíl ekonomicky aktivních v sekundéru. V tomto případě se jedná o pouhých 13 %. Z toho vyplývá, že Hlavatce jsou jako jedna z mála vesnic více zaměřeny na zemědělství než průmysl. V Adamově bylo zjištěno 36,6 % osob pracujících v průmyslu a nejvyšší podíl byl naměřen v Borovanech. V sekundéru tady pracuje 43,7 % obyvatel. Jedná se tedy o naprostý opak Hlavatec.

Nejnižší podíl neobydlených bytů je v Adamově s 15,3 %. Jedná se o velmi oblíbenou lokalitu, na dobrém místě a krátkou vzdáleností od centra. O 2 % větší podíl neobydlených bytů mají Borovany a nejvíce prázdných bytů bychom našli v Hlavatcích. Z celkového počtu bytů je zde 27,7 % neobydlených.

Doba trvání pozemkové úpravy je v tomto souboru poměrně nízká. Nejdélší trvání měly Borovany, kde byla pozemková úprava ukončena po 4,4 letech, jejichž trvání se odvíjelo od velikosti obce. O necelý rok méně trvala pozemková úprava

v Adamově a nejkratší dobu trvání měly Hlavatce. Zde byly úpravnické práce hotovy za 2,6 roku.

4.2 Komplexní zhodnocení důvodů zahájení PÚ

Z předchozích informací vyplývá, že nejrychleji proběhly pozemkové úpravy v obcích, kde byly zahájeny na základě hlavního impulzu obce. Naopak nejdéle trvání měly pozemkové úpravy, kde nebyl udán důvod zahájení. Je tedy zřejmé, že obce usilovaly o zahájení s nějakým cílem a požadavky, které měly být v rámci pozemkové úpravy vytvořeny a zároveň měly zájem na co možná nejrychlejším ukončení. Dalším faktorem mohla být i dobrá komunikace s obcí, která zjednodušila práci pozemkovému úřadu. O poznání horší komunikace byla s obcemi, kde nebyl udán důvod zahájení, neboť trvání pozemkové úpravy zde přesáhlo i 6 let.

Celkově největší podíl ekonomicky aktivních je v sekundéru. Téměř v každé obci je několikanásobně větší podíl ekonomicky aktivních v sekundéru než v priméru. Nejnižší hodnotu ekonomicky aktivních v zemědělství má Adamov s pouhým 1,8 % obyvatel. K odlišnosti dochází pouze u obce Sedlec a Hlavatce, které se nacházejí téměř vedle sebe. Jen v těchto případech je větší podíl osob zaměřených na zemědělství, což také může mít vliv na dobu trvání pozemkové úpravy.

Největší podíl osob starších 14 let bez vzdělání s nejvyšším dokončeným základním vzděláním je v okolí Nových Hradů, kde byly pozemkové úpravy zahájeny na základě řešení přídělů a nedokončeného scelování a zároveň nejvyšší podíl osob s dokončeným vysokoškolským vzděláním je u obcí, které se nacházejí poblíž Českých Budějovic a pozemkové úpravy byly zahájeny z důvodu výstavby liniové stavby dálnice D3.

5. Závěr

Jak již bylo v úvodu zmíněno, cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit průběh pozemkové úpravy v závislosti na socioekonomických faktorech ve vybraných obcích utříděných podle důvodu zahájení pozemkové úpravy. Modelové obce byly vybrány v rámci okresu České Budějovice, kde se nejvíce vyskytovalo 5 důvodů zahájení pozemkové úpravy. Ze zjištěných informací byly vytvořeny přehledné tabulky pro jednotlivé důvody zahájení, ke kterým byly přiřazeny minimálně 3 obce s konkrétními socioekonomickými údaji, které byly následně komentovány a vzájemně porovnávány.

Z výsledků tedy vyplývá, že nejrychlejší průběh měly pozemkové úpravy v obcích, kde o jejich zahájení usilovala sama obec. Naopak nejdéle trvání měly obce, u nichž nebyl důvod zahájení veřejně označen.

Dalším zjištěním bylo, že podíl osob pracujících v zemědělství je čím dál tím nižší. Několikanásobně větší zájem je o práci v průmyslu, avšak ve dvou případech bylo zjištěno, že je vyšší podíl pracujících v zemědělství. Konkrétně se jedná o obec Sedlec a Hlavatce nacházející se severozápadním směrem od Českých Budějovic. Dá se tedy říci, že se ještě jedná o převážně zemědělskou oblast.

Při srovnání pozemkových úprav ve venkovské oblasti a v oblasti urbanizované dochází k zásadnímu odlišení. V případě venkova jde především o utřídění vlastnických vztahů k pozemkům, avšak v městské oblasti se provádí územní plán, který však s prováděním pozemkových úprav úzce souvisí. Mezi jejich společné zájmy patří například návrh společných zařízení.

Z výsledků práce tedy vyplývá, že socioekonomické faktory mají určitý vliv na průběh pozemkových úprav, avšak nelze je aplikovat jako modelové situace na všechny případy pozemkových úprav, neboť každá pozemková úprava má individuální charakter.

6. Použitá literatura

1. BAUDYŠ, P. *Katastr nemovitostí*. Vyd. 2. Praha: C. H. Beck, 2010, xiv, 291 s. ISBN 978-80-7400-304-2.
2. BURIAN, Z., E. CUDLÍNOVÁ, L. ČÍHAL, M. DUMBROVSKÝ, P. HÁNEK, J. HLADÍK, M. HRABÁNKOVÁ, K. JACKO, M. JANEČEK, K. KAULICH, M. KLÍMOVÁ, J. KOPP, B. KOTTOVÁ, M. KOUPILOVÁ, Z. KULHAVÝ, T. KVÍTEK, M. LAPKA, S. MARADOVÁ, V. MAZÍN, J. MORAVCOVÁ, Z. MUCHOVÁ, J. NĚMEC, J. NĚMEC, P. NOVÁK, P. ONDR, P. PÁRTLOVÁ, J. PODHRÁZSKÁ, E. PROCHÁZKOVÁ, P. SKLENIČKA, Z. SKŘIVANOVÁ, M. SUPOVÁ, T. ŠIMČÍK, D. ŠKODOVÁ-PARMOVÁ, F. TOMAN, J. VÁCHAL, J. VÍTEK, K. VRÁNA. *Pozemkové úpravy*. Praha: Consult, 2011. 207 s. ISBN 80-903482-8-9.
3. CASTROLO COELHO, J., PORTELA, J., AGUINAR PINTO, P. A social approach land consolidation schemes: A Portuguese case study: the Valenca Project. *Land Use Policy*. 1996, vol. 13, pp. 129 – 147.
4. ČSÚ. 2011. Územně analytické podklady [online].[cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=UAP6030UU_OB&&kapitola_id=327>
5. DOLEŽAL, P., M. PAVLÍK, L. STRÍTECKÝ, M. DUMBROVSKÝ, J. MARTÉNEK. *Metodický návod k provádění pozemkových úprav*. Vyd. 1. Praha: Ministerstvo zemědělství - Ústřední pozemkový úřad, 2010. 125 s.
6. HAMPL, M., V. GARDAVSKÝ, K. KÜHNL. *Regionální struktura a vývoj systému osídlení ČSR*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Karlova, 1989. 255 s.
7. JONÁŠ, F., J. DOBIÁŠ, E. KARLUBÍKOVÁ, M. URBANOVÁ. *Pozemkové úpravy: metodický návod*. Vyd. 1. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1990. 511 s. ISBN 80-209-0106-X.
8. JŮVA, K., Z. BURIAN, J. KREJČÍŘ, B. ŠARPATKA. *Pozemkové úpravy*. Vyd. 1. Praha: Státní zemědělské nakladatelství, 1978. 255 s.
9. KEŘKOVSKÝ, M., M. TURECKIOVÁ. *Ekonomie pro strategické řízení: teorie pro praxi*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2004, xii, 184 s. ISBN 80-7179-885-1.

10. KOUŘILOVÁ, J., V. KVĚTOŇ, M. PĚLUCHA, R. WOKOUN. *Synergie vztahu město – venkov*. Vyd. 1. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012. 61 s. ISBN 978-80-87197-44-8.
11. KYSELKA, I. *Koordinace územních plánů a pozemkových úprav: metodický návod*. Vyd. 1. Brno: VÚMOP, 2011. 61 s. ISBN 80-873-6107-5.
12. Listina základních práv a svobod. 3. přepr. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2001, 259 s.
13. MACHONIN, P., M. TUČEK. *Česká společnost v transformaci: k proměnám sociální struktury*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 1996, 364 s. ISBN 80-858-5017-6.
14. Ministerstvo zemědělství. 2009-2011. Přehled pozemkových úprav [online].[cit. 10. 2. 2013]. Dostupné z WWW:<<http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>>
15. PETR, B. *Nabývání vlastnictví originárním způsobem*. Vyd. 1. Praha: C.H.Beck, 2011, xiv, 183 s. ISBN 978-80-7400-332-5.
16. *Pozemkové úpravy: nástroj pro udržitelný rozvoj venkovského prostoru. 2., aktualiz. vyd.* Praha: Ministerstvo zemědělství, 2011. 28 s.
17. *Pozemkové úpravy*. Vyd. 1. Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, 2011. 19 s.
18. PRŮCHA, J. *Vzdělávání a školství ve světě: základy mezinárodní komparace vzdělávacích systémů*. Vyd. 1. Praha: Portál, 1999, 319 s. ISBN 80-7178-290-4.
19. Předpis č. 114/1992 Sb. Zákon České národní rady o ochraně přírody a krajiny.
20. Předpis č. 344/1992 Sb. Zákon České národní rady o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon).
21. SKLENIČKA, P. *Základy krajinného plánování*. Vyd. 1. Praha: Naděžda Skleničková, 2003, 321 s. ISBN 80-903206-1-9.
22. SKLENIČKA, P., J. HLADÍK, F. STŘELEČEK, B. KOTTOVÁ, J. LOSOSOVÁ, L. ČÍHAL, M. ŠÁLEK. Historical, environmental and socio-economic driving forces on land ownership fragmentation, the land consolidation effect and the project costs. *Agric. Econ. – Czech*. 2009, vol. 55, pp. 571 – 58.

23. ŠARAPATKA, B., U. NIGGLI, S. ČÍŽKOVÁ, K. DYTRTOVÁ, B. FIŠER, M. HLUCHÝ, T. JUST, P. KUČERA, T. KURAS, P. LYTH, E. POTOČIAROVÁ, P. SALAŠ, A. SALAŠOVÁ, Ch. SCHLATTER, T. VAN ELSSEN, F. P. WEIBEL, A. WILFLING, E. WYSS, V. ZÁMEČNÍK. *Zemědělství a krajina: cesty k vzájemnému souladu*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 271 s. ISBN 978-80-244-1885-8.
24. TOMEŠ, I., L. BENEŠOVÁ, B. ČABANOVÁ, K. KOLDINSKÁ, L. PRŮŠA, J. ŠIKLOVÁ, P. TRÖSTER. *Sociální správa: úvod do teorie a praxe*. Vyd. 2. rozš. a přeprac. Praha: Portál, 2009, 304 s. ISBN 978-80-7367-483-0.
25. VETEŠKA, J., M. TURECKIOVÁ. *Kompetence ve vzdělávání: k proměnám sociální struktury*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 159 s. ISBN 978-80-247-1770-8.
26. Zákon č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů.
27. Zákon č. 350/2012 Sb., o územním plánování a stavebním řádu.
28. Zákon č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu a o změně některých souvisejících zákonů.

7. Seznam tabulek

Tab. č. 1 Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP

Tab. č. 2 Řešení přidělů nebo nedokončeného scelování

Tab. č. 3 Ostatní důvody výše neuvedené – liniová stavba dálnice D3

Tab. č. 4 Bez udání důvodu

Tab. č. 5 Hlavní impulz obce

8. Seznam zkratk

ČSÚ – Český statistický úřad

JPÚ - jednoduché pozemkové úpravy

KPÚ - komplexní pozemkové úpravy

ObPÚ - obvod pozemkové úpravy

OECD - organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj

PÚ - pozemkové úpravy

ZP – zemědělská půda